

На основу међународног документа *Конвенције о правима детета* и документима које је усвојила Влада Републике Србије (*Национални план акције за децу* и *Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања*), Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Службени гласник РС", број 46/2019), Приручника за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика, Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређења угледа, части или достојанства личности ("Службени гласник РС", број 65/18), члана 79. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018-др. закони, 10/2019 и 6/2020) Економска средња школа «Боса Милићевић» у Суботици је израдила

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА У ШКОЛИ

У Суботици, 2021. године

На основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Службени гласник РС", број 46/2019) и Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређења угледа, части или достојанства личности ("Службени гласник РС", број 65/18), школа је формирала Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (даље: Тим) и израдила Програм и акциони план.

Састав Тима:

1. Снежана Башарагин, наставник биологије и хемије и вођа тима
2. Игор Бем, психолог Школе
3. Имре Зомбори, директор Школе
4. Невенка Жежељ, педагог Школе
5. Наташа Николић, правник Школе
6. Анита Ђурић, наставник физичког васпитања
7. Ева Лазич, наставник економске групе предмета
8. Лакета Драгана, наставник економске групе предмета
9. Недељка Вукојевић, наставник економске групе предмета
10. Јудит Ковач, наставник економске групе предмета
11. Весна Лазичић, наставник економске групе предмета
12. Јелена Стреларац, наставник Српског језика и књижевности
13. представник Ученичког парламента
14. представник Савета родитеља

Овај Тим је израдио Програм за заштиту деце и ученика од насиља злостављања и занемаривања у Школи који је саставни део Годишњег плана рада Школе.

План рада Тима је посебан документ којим се планира рад Тима на остварењу заштите ученика од насиља.

Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (даље: насиље). Такође је дефинисано шта се сматра насиљем, као и које све врсте и облике обухвата.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗАНЕМАРИВАЊА И ЗЛОСТАВЉАЊА

ПРИНЦИПИ НА КОЈИМА ЈЕ ЗАСНОВАН ПРОГРАМ:

- право на живот, опстанак и развој
- најбољи интерес детета
- партиципација
- недискриминација

ОПШТИ ЦИЉ: Стварање безбедне средине за живот и рад ученика (мере превенције) и конструктивно деловање свих у ситуацијама насиља (мере интервенције)

ЗАДАЦИ: Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања. Подизање нивоа свести о потреби реаговања у ситуацијама насиља и примена предвиђених поступака и процедура у ситуацијама насиља.

Специфични циљеви мера превенције:

- Идентификација безбедносних ризика у школи и непосредном окружењу анкетирањем ученика, наставника и родитеља
- Унапређење способности и осетљивости свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, лок.заједнице – за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља
- Оспособљавање свих запослених и родитеља за рано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање
- Пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу
- Изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
- Дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу о томе
- Омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља
- Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина
- Сарадња са родитељима на Савету родитеља, родитељским и групним састанцима, индивидуалним разговорима.
- Сарадња са службама ван школе које посредно или непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи

Специфични циљеви мера интервенције:

- Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите
- Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља

ПОЈАМ, ВРСТЕ И НИВОИ НАСИЉА

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавања здравља, развоја и достојанства ученика.

Врсте насиља и појавни облици:

Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета/ученика. Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, дављење, бацање, гађање, напад оружјем, тровање, паљење, посипање врућом водом, ускраћивање хране, сна и сл.

Емоционално/психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства ученика. Односи се и на ситуације у којима се пропушта обезбеђивање прикладне и подржавајуће средине за здрав емоционални и социјални развој у складу са потенцијалима детета/ученика. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке омаловажавања, етикетирања, игнорисања, вређања, уцењивања, називања

погрдним именима, оговарања, подсмевања, исмејавања, неприхватања, изнуђивања, манипулисања, претњи, застрашивања, ограничавања кретања ученика, као и друге облици непријатељског понашања.

Искључивање из групе и дискриминација представљају **социјално насиље**. Односи се на следеће облике понашања: одвајање ученика од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу.

Сексуално насиље и злоупотреба деце/ученика подразумева њихово укључивање у сексуалну активност коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно зрела (не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе) и која има за циљ да задовољи потребе друге особе. Сексуалним насиљем сматра се: сексуално узнемиравање - ласцивно коментарисање, етикетирање, ширење прича; додиривање, упућивање порука, фотографисање, телефонски позиви и сл.; навођење или приморавање детета/ученика на учешће у сексуалним активностима, било да се ради о контактним (сексуални однос, сексуално додиривање и сл.) или неконтактним активностима (излагање погледу, егзибиционизам и сл.); коришћење деце/ученика за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Развој савремених комуникационих технологија доводи до појаве **насиља коришћењем информационих технологија (електронско насиље)**: поруке послате електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта, четовањем, укључивањем у форуму и сл.

Злоупотреба деце/ученика представља све што појединци и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди деци/ученицима или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан, неравноправан и зависан положај у односу на појединце и установу.

Занемаривање и немарно поступање представљају случајеве пропуштања установе или појединца да обезбеде услове за правилан развој детета/ученика у свим областима, што, у противном, може нарушити његово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој. Занемаривање представља и пропуст родитеља, усвојоца или стараоца, да обезбеди услове за развој по питању: здравља, образовања, емоционалног развоја, исхране, смештаја и безбедних животних услова у оквиру разумно расположивих средстава породице или пружаоца неге, што изазива, или може, са великом вероватноћом, нарушити здравље детета или физички, ментални, духовни, морални и његов социјални развој. Ово обухвата и пропусти у обављању правилног надзора и заштите детета од повређивања у оноликој мери у којој је то изводљиво.

Експлоатација деце/ученика односи се на њихов рад у корист других особа и/или установе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације. Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, образовања, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја детета/ученика.

Под **дискриминацијом, односно дискриминаторним понашањем**, подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус, мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и

другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

НИВОИ НАСИЉА

У зависности од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља, поједини облици се понављају на више различитих нивоа. Одређени ниво насиља утиче на број и врсту актера у ситуацијама реаговања на насиље.

ПРВИ НИВО

Ове облике насиља решава самостално наставник /одељењски старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са ученицима – појединцима, групама и одељењем.

Може користити и подршку вршњачког тима и вршњачких едукатора (ако постоје у школи).

Физичко насиље	Емоционално/психичко о насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
ударање чврга, гурање, штитање, гребане, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари...	исмејавање, омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, „прозивање“ итд.	добацивање, подсмевање, игнорисање, искључивање из групе или фаворизовање на основу социјалног статуса, националности, верске припадности, насилно дисциплиновање, ширење гласина...	добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално додиривање, гестикулација...	Узнемиравајуће „зивкање“, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта...

ДРУГИ НИВО

У решавању ових облика насиља, наставник /одељењски старешина укључује Тим, то јест унутрашњу заштитну мрежу.

Физичко насиље	Емоционално /психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
шамарање, ударање, гажење, цепање одела, „шутке“, затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу	уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, одбацивање, манипулисање...	сплеткарење, игнорисање, неукључивање, неприхватање манипулисање, експлоатација, национализам	Сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење...	огласи, клипови, блогови, злоупотреба форума и четовања, снимање камером појединаца противњихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика...

ТРЕЋИ НИВО

Ако ученици чине или трпе неки од облика насиља овог нивоа обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже (Центар за социјални рад, МУП РСрбије).

Физичко насиље	Емоционално/ психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем...	Застрашивање уцењивање, рекетирање, ограничавање кретања, навођење на коришћење психоактивних супстанци, укључивање у секте, занемаривање...	претње, изолација, одбацивање, терор групе над појединцем/ групом, дискриминација, организовање затворених група (кланова), национализам, расизам...	завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест...	снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија...

ПРОЦЕНА БЕЗБЕДНОСТИ У ШКОЛИ

На основу анализе упитника који је спроведен међу ученицима, процењујемо да ризик по безбедност носе следећи временски периоди, као и следеће ситуације и места:

ВРЕМЕ
ИЗМЕЂУ ДВЕ СМЕНЕ
НАКОН ЗАВРШЕТКА ПОПОДНЕВНЕ СМЕНЕ

ПРОСТОР
СТЕПЕНИШТА У ШКОЛИ
ПРОСТОР ИСПРЕД ШКОЛЕ
ТОАЛЕТ
ХОДНИЦИ У ШКОЛИ

На основу урађене процене безбедности предузете су следеће мере:

1. Дата су одговарајућа упутства о дежурству наставног особља у школи
2. Формирана је спољашња и унутрашња заштитна мрежа

СПОЉАШЊА И УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Спољашњу заштитну мрежу чине следеће институције:

- Центар за социјални рад
- МУП
- Дом здравља
- Локална самоуправа

Циљ сарадње: стручна помоћ у реализацији мера превенције и интервенције.

УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Унутрашњу заштитну мрежу чине сви запослени и ученици школе.

ДЕЖУРНИ НАСТАВНИК

- дежура у складу са распоредом;
- уочава и зауставља насиље;
- смирује ситуацију;
- обавештава одељењског старешину о случају;
- евидентира случај у књигу дежурстава;
- сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља.

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

- уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах;
- учествује у процесу заштите деце;
- разговара са учесницима насиља;
- информисава родитеље и сарађује са њима;
- по потреби, сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља;
- прати ефекте предузетих мера;
- евидентира случај и води документацију;
- по потреби, комуницира са релевантним установама.

ТИМ, ПСИХОЛОГ, ПЕДАГОГ

- уочава случајеве насилног понашања;
- покреће процес заштите детета, реагује одмах;
- обавештава одељењског старешину и сарађује са њим;
- по потреби, разговара са родитељима;
- пружа помоћ и подршку деци/ученицима, наставницима;
- обавља консултације, предлаже заштитне мере, прати ефекте предизетих мера;
- по потреби, сарађује са другим установама;
- евидентира случај.

ПОМОЋНО ОСОБЉЕ, ДОМАР, РАДНИК ОБЕЗБЕЂЕЊА

- прекида насиље;
- уочава и пријављује случајеве насилног понашања.

УЧЕНИЦИ, ДЕЦА

- уочавају случајеве насилног понашања;
- траже помоћ одраслих;
- пријављују одељењском старешини или дежурном наставнику
- учествују у мерама заштите.

ПОСТУПЦИ И ПРОЦЕДУРЕ У СИТУАЦИЈАМА НАСИЉА (ИНТЕРВЕНЦИЈА)

Поступци и процедуре у интервенцији су различите с обзиром на то ко учествује у ситуацијама насиља.

Насиље се може дешавати на релацији:

- ученик-ученик,
- ученик-одрасли/запослен у школи,
- ученик-одрасли/ван школе

Кораци у интервенцији су следећи:

1. Откривање насиља или сазнање о насиљу може бити:
 - непосредно (увидом у насиље које је у току) или
 - посредно (препознавањем спољашњих знакова насиља, поверавањем самог детета или треће особе).
2. Заустављање насиља и смиривање ситуације подразумева удаљавање ученика из ситуације и смањење напетости кроз разговор са актерима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања.
3. Обавештавање надлежних особа: дежурног наставника, чланова Тима, директора или помоћника директора, одељењског старешину, педагошко-психолошку службу, радника обезбеђења. Они ће проценити да ли је неопходно укључити некога из спољашње заштитне мреже.
4. Прикупљање информација подразумева разговор са актерима и другим учесницима у догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко од чланова тима, педагог или психолог, одељенски старешина. (Напомена: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу или доказивање злостављања, о постојању сумње се обавештавају надлежне службе.) Посебна пажња треба да буде обраћена на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете ученика којима ће бити изречене мере.
5. Након обављеног разговора обављају се консултације у оквиру установе – са колегом, са члановима Тима за заштиту, са психолошко педагошком службом, директором, дежурним наставником, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите, водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу ученика. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.
6. Након консултација и заузимања става школе о догађају, предузимају се акције: позивају се родитељи и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите ученика, мере даљег васпитног деловања); уколико је потребно, **обавештава се МУП, Центар за социјални рад** (рок три дана од дана када се насиље десило). Подношење пријаве тим службама треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу дечије безбедности да родитељи не буду укључени).

7. Праћење ефеката предузетих мера врши Тим, водећи рачуна о интеграцији свих актера у заједницу и успостављању односа сарадње и толеранције.

ПРАЋЕЊЕ, АНАЛИЗА, ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА И НАЧИНИ ПРАЋЕЊА СЛУЧАЈЕВА НАСИЉА

Запослени у школи – одељенски старешина, стручна служба и Тим– у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља у образац за евиденцију о случајевима насиља који треба да садржи:

- Шта се догодило ?
- Ко су учесници ?
- Како је пријављено насиље ?
- Врсте интервенције?
- Какве су последице?
- Који су исходи предузетих корака?
- На који начин су укључени родитељи, одељенски старешина, стручна служба?
- Праћење ефеката предузетих мера

Потребно је пратити:

- понашање детета које је трпело насиље (да ли се повлачи, да ли постаје агресивно, да ли тражи подршку и на који начин...) и детета које се понашало насилно (да ли наставља са нападима, да ли тражи друге жртве, да ли га група одбацује, да ли га група подржава...);
- како реагују пасивни посматрачи (да ли се обраћају старијима за помоћ, да ли сви знају како да се повежу са унутрашњом заштитном мрежом и ко је њихова особа од поверења, да ли се препознаје страх, да ли сами предузимају неке акције и сл.);
- шта се дешава у васпитној групи, одељењу (да ли се издвајају нове групе, каква је атмосфера...);
- колико су родитељи сарадници у активностима на смањивању насиља;
- како функционише Тим и унутрашња заштитна мрежа (где су слабе тачке и шта се може боље);
- колико су друге институције (спољна заштитна мрежа) укључене и који су ефекти њиховог укључивања.

Уколико се увиди да се ситуација насиља понавља, усложњава и постаје ризичнија и опаснија, неопходно је предузети следеће заштитне мере:

- појачати опрез свих запослених и дежурних наставника и ученика
- укључити у рад родитеље и школског полицајца
- наставити са индивидуалним радом - психолог школе
- укључити стручњаке из других установа (из спољашње заштитне мреже)

Све субјекте укључене у решавање проблема треба обавезати на дискрецију и заштиту права ученика.

ПРОЦЕЊИВАЊЕ ЕФЕКТА ПРЕВЕНЦИЈЕ/ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

На основу евиденције које воде одељенске старешине и Тим, праћење ефеката ће извршити педагошка-психолошка служба школе преко следећих индикатора:

- броја и нивоа облика насилног понашања
- број случајева насилног понашања са позитивним ефектима у односу на укупан број пријављених у току школске године
- однос пријављених облика насилног понашања текуће и претходне школске године

- однос броја случајева насилног понашања са позитивним ефектима текуће и претходне школске године
- анализа упитника проведеног међу ученицима о степену безбедности у школи

АСПЕКТИ ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА ће бити видљиви преко ефеката предузетих превентивних и интервентних активности.

АНАЛИЗА ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА

Примену Програма прати и анализира Тим (ПП –служба) квартално преко евиденције о реализованим активностима које су планиране Програмом. Овим путем се утврђују и узроци уколико неке планиране активности нису реализоване.

ИЗВЕШТАВАЊЕ О ПРИМЕНИ ПРОГРАМА

Тим квартално извештава Наставничко веће, а полугодишње Школски одбор и савет родитеља Школе о реализацији превентивних и интервентних мера.

**АКЦИОНИ ПЛАН ПРЕВЕНТИВНИХ АКТИВНОСТИ ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА
У ШКОЛСКОЈ 2021/2022. ГОДИНИ**

	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ЕВАЛУАЦИЈА	НАПОМЕНЕ
1.	Формирање Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања	Директор, помоћник директора, ПП служба	Септембар 2021.		
2.	Израда Програма за заштиту ученика од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања	Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар 2021.		
3.	Организовање дежурства запослених	Директор и Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар 2021.		
4.	Дефинисање правила понашања ученика у школи и последица кршења правила понашања	Наставници, директор, помоћник директора, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар 2021.		
5.	Информисање ученика на првом ЧОС-у о раду Тима за заштиту ученика од насиља, његовим члановима и нивоима и врстама насиља	Одељењске старешине, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар 2021.		
6.	Презентација и дискусија са ученицима првих разреда о врстама насиља, његовим карактеристикама, узроцима и последицама, као и његовој превенцији	ПП служба	Током године		
7.	Представљање Акционог плана Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања за школску 2021/2022. годину Савету родитеља	Координатор Тима за заштиту ученика од насиља	На првом састанку Савета родитеља у школској 2021/2022.		
8.	Подстицање и неговање различитости и културе уважавања у оквиру наставних активности- на часовима одељењске заједнице и одељењског старешине, грађанског васпитања, састанцима Ученичког парламента и сл.	Наставници, одељењске старешине	Током године.		

9.	Обележавање Светског дана борбе против насиља над децом креирањем паноа са садржајима у циљу превенције насиља, који ће бити изложен у ходнику школе	Ученички парламент, Библиотечка секција	Новембар 2021.		
10.	Организовање изложбе ликовних радова ученика на тему превенције насиља и промовисања културе толеранције и уважавања различитости	Тим за заштиту ученика од насиља, наставник Ликовне културе	Друго полугодиште		
11.	Писмени задатак из Српског и Мађарског језика и књижевности на тему вршњачког насиља, одабир најуспешнијих задатака и њихово читање на ЧОС-овима	Тим за заштиту ученика од насиља и Стручно веће за матерњи језик	Друго полугодиште		
12.	Радионице из области вршњачке медијације и асертивне комуникације за ученике	ППП служба	Током године.		
13.	Организовање предавања на тему превенција насиља које ће одржати представник МУП-а	Тим за заштиту ученика од насиља и МУП	Друго полугодиште		
14.	Школско спортско такмичења посвећено безбедном и сигурном школском окружењу (кошарка, фудбал, рукомет и одбојка – „Фер плеј – спортом против насиља!“)	Наставници Физичког васпитања и Тим за заштиту ученика од насиља	Пролеће 2022.		
15.	Активности Ученичког парламента на тему превенције насиља и промовисања културе толеранције и уважавања различитости (дискусије, дебате, размена искуства на састанцима Ученичког парламента)	Координатор Ученичког парламента, Ученички парламент	Током године		
16.	Интерно стручно усавршавање у виду излагања и дискусије о асертивној комуникацији међу запосленима у Школи током Наставничког већа	Психолог Школе	Друго полугодиште.		
17.	Организовање сусрета ученика са са здравственим и социјалним радницима	Помоћник директора, ППП служба	Током године		

АКЦИОНИ ПЛАН ИНТЕРВЕНТНИХ АКТИВНОСТИ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ НАСИЉА

	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ЕВАЛУАЦИЈА	НАПОМЕНА
1.	Примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља	Тим за заштиту ученика од насиља	Током школске 2021/2022.		
2.	Евидентирање случајева насиља	Тим за заштиту ученика од насиља	Током школске 2021/2022.		
3.	Истраживање о врстама и учесталости насиља у школи	Тим за заштиту ученика од насиља	Током школске 2021/2022.		
4.	Сарадња са релевантним службама	Тим за заштиту ученика од насиља	Током школске 2021/2022.		
5.	Подршка ученицима који трпе насиље	ПП служба	Током школске 2021/2022.		
6.	Рад са ученицима који врше насиље	ПП служба	Током школске 2021/2022.		
7.	Оснаживање ученика да конструктивно реагују у ситуацијама у којима су посматрачи насиља	ПП служба	Током школске 2021/2022.		
8.	Саветодавни рад са родитељима ученика	ПП служба	Током школске 2021/2022.		

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Програм за заштиту деце од насиља припремљен је са намером да помогне у стварању сигурне и безбедне средине, да се олакшају и прецизирају процедуре и поступци у заштити деце од насиља, обавезујући је за све субјекте у процесу образовања

Садржај

Програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у школи.....	1
Тим за заштиту ученика од насиља.....	2
Основни принципи и циљеви програма заштите ученика.....	2
Специфични циљеви мера превенције и интервенције.....	2
Појам, врсте и нивои насиља.....	3
Процена безбедности у школи.....	6
Спољашња и унутрашња заштитна мрежа.....	7
Спољашња заштитна мрежа.....	7
Унутрашња заштитна мрежа.....	7
Праћење, анализа, евалуација и извештавање.....	9
Евиденција и начини праћења случајева насиља.....	9
Процењивање ефеката превенције/интервенције.....	9
Акциони план превентивних активности за спречавање насиља.....	11
Акциони план интервентних активности за спречавање насиља.....	13
Завршне одредбе.....	14